**Dosarul nr.2-13276/23**

**HOTĂRÎRE**
**În numele legii**

**01 februarie 2024** **mun.Chișinău**

Judecătoria Chișinău
Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul V.Jomiru-Niculiță
Grefier M.Meșter
Interpret Jitar Aliona

***Cu participarea:***
Reclamantului ***** Natalia,
Avocatului reclamantei în baza mandatului din 26.06.2023, Culeac-Reul Natalia,
Pârâtului ***** Veaceslav,
Avocatului pârâtului în baza mandatului din 31.01.2024, Zaharia Sergiu,

a judecat în ședință publică cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de ***** Natalia către ***** Veaceslav cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere,

**c o n s t a t ă :**

***Argumentele reclamantei:***

La 29 iunie 2023, ***** Natalia a depus la Judecătoria Chișinău (sediul Centru) cerere de chemare în judecată către ***** Veaceslav cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor cu mama și încasarea pensiei de întreținere în mărime fixă de 5000 lei (f.d.3-14).

În motivarea acțiunii s-a indicat că sunt în relație de peste 16 ani și au un copil minor: ***** Sabrina, a.n.*****7.*****.

Viața în comun a eșuat. S-a creat o atmosferă insuportabilă. Relațiile dintre reclamantă și pârât s-au răcit, nu se mai înțeleg și nu se mai suportă, apar deseori certuri. Răcirea relațiilor și neînțelegerea dintre ei în contextul atmosferei create au condus reclamanta la convingerea fermă privind imposibilitatea păstrării familiei. De o perioadă îndelungată, nu mai locuiesc împreună. Au caractere și viziuni diferite, iar incompatibilitatea caracterelor a devenit insuportabilă în ultimii ani, fapt ce a provocat o mulțime de situații de neînțelegere și certuri în familie.

Reclamanta locuiește împreună cu copilul minor. Ea se ocupă de educația și creșterea lui, motiv pentru care solicită stabilirea domiciliului copilului cu ea și încasarea pensiei de

întreținere într-o sumă bănească în mărime fixă de 5000 lei.

De asemenea, solicit compensarea din contul pârâtului cheltuielile de judecată.

***Poziția participanților la proces expusă în ședința de judecată.***

În ședința de judecată, reclamanta și avocatul său au susținut cererea de chemare în judecată pe motivele de fapt și de drept indicate, solicitând admiterea acesteia.

În ședința de judecată, pârâtul și avocatul său au fost de acord cu stabilirea domiciliului copilului minor cu mama, însă cu referire la mărimea pensiei de întreținere au solicitat admiterea sumei de 1500-2000 lei.

În ședința de judecată, Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului Ciocana nu s-a prezentat, dar prin cererea din 12.09.2023 a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa.

***Aprecierea instanței de judecată.***

Audiind participanții la proces asupra acțiunii formulate, studiind materialele dosarului, verificând înscrisurile administrate la dosar și verificând argumentele expuse de participanții la proces în raport cu cadrul legal pertinent speței, instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite parțial cererea de chemare în judecată din următoarele considerente.

Conform art.18 alin.(1) din legea privind drepturile copilului nr.338 din 15 decembrie 1994, *ambii părinți, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului, ținând cont în primul rând de interesele acestuia.*

Potrivit art.62 alin.(1) și (3) Codul familiei, *drepturile părinților nu pot fi exercitate contrar intereselor copilului lor. Părinții nu pot prejudicia sănătatea fizică și psihică a copilului. Toate problemele privind educația și instruirea copilului se soluționează de către părinți de comun acord, ținându-se cont de interesele și de părerea copilului.*

Din dispozițiile art.16 din legea privind drepturile copilului, *fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-și cunoască părinții, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu aceștia, cu excepția cazurilor în care despărțirea de un părinte sau de ambii părinți este necesar în interesul copilului.*

Reieșind din dispozițiile art.63 alin.(1-3) Codul familiei, *în cazul când părinții locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vârsta de 14 ani se determină prin acordul părinților. Dacă un atare acord lipsește, domiciliul minorului se stabilește de către instanța judecătorească, ținându-se cont de interesele și părerea copilului. În acest caz, instanța judecătorească va lua în considerare atașamentul copilului față de fiecare dintre părinți, față de frați și surori, vârsta copilului, calitățile morale ale părinților, relațiile existente între fiecare părinte și copil, posibilitățile părinților de a crea condiții adecvate pentru educația și dezvoltare copilului (îndeletnicirile și regimul de lucru, condițiile de trai etc.). La determinarea copilului minor, instanța judecătorească va cere și avizul autorității tutelare în a cărei rază teritorială se află domiciliul fiecărei dintre părinți.*

Conform art.17 din legea privind drepturile copilului, *copilul separat de un părinte sau de ambii părinți, care locuiește în Republica Moldova sau în oricare altă țară, are dreptul să întrețină relații personale și contacte directe regulate cu cei doi părinți ai săi, dacă aceasta nu contravine intereselor lui.*

Prin prisma art.64 alin.(1) Codul familiei, *părintele care locuieşte împreună cu copilul nu are dreptul să împiedice contactul dintre copil şi celălalt părinte care locuieşte separat, cu excepţia cazurilor când comportamentul acestuia din urmă este în detrimentul intereselor copilului sau prezintă pericol pentru starea lui fizică şi psihică.*

Totodată, conform art.9 alin.(1) și (3) din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului adoptată la New York la 20 noiembrie 1989, *statele părți vor veghea ca nici un copil să nu fie separat de părinții săi împotriva voinței lor, cu excepția situației în care autoritățile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare și în conformitate cu legile și procedurile aplicabile, că această separare este necesară în interesul superior al copilului. Statele părți vor respecta dreptul copilului care a fost separat de ambii părinți sau de unul dintre ei de a întreține relații personale și contacte directe cu cei doi părinți ai săi, în mod regulat, exceptând cazul în care acest lucru contravine interesului suprem al copilului.*

În speță, instanța consideră relevante prevederile art.18 alin.(1) din Convenția sus-menționată, care stabilesc că *statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au responsabilități comune pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Părinții sau, după caz, reprezentanții săi legali sunt principalii responsabili de creșterea și dezvoltarea copilului. Aceștia trebuie să acționeze, în primul rând în interesul suprem al copilului.*

Interesul superior al copilului este singurul criteriu după care instanța se călăuzește pentru a decide cu privire la exercitarea drepturilor părintești. Pentru a-l determina trebuie să se țină seama de întregul complex de împrejurări menite să asigure copilului o dezvoltare fizică, morală și intelectuală armonioasă, interesând nu numai posibilitățile materiale ale părinților ci și vârsta copilului, comportarea părinților înainte de separare, gradul de atașament și preocupare pe care l-au manifestat față de copil, precum și legăturile afective ce s-au stabilit între părinți și copil, între copil și alți membri ai familiei extinse.

Reieșind din conținutul normei art.63 Codul Familiei, cât și jurisprudența națională, la identificarea interesului copilului minor, în cazul stabilirii domiciliului la unul dintre părinți după divorț, urmează a fi luate în considerația următoarele criterii: ***vârsta copilului, posibilitățile părinților de a 0asigura o bună dezvoltare fizică, intelectuală și morală; atașamentul părinților față de minor, precum și a minorului față de părinți; grija manifestată de părinți față de copil în timpul conviețuirii și după despărțire.***

La caz, se constată că copilul minor a cărui domiciliu se solicită a fi determinat este ***** Sabrina, a.n.*****7.*****.

Potrivit avizului întocmit de Direcția pentru protecția drepturilor copilului Centru nr.201/2023 din 12.09.2029, în urma examinării condițiilor de trai s-a constatat că copilul locuiește împreună cu părinții, într-un apartament cu 3 odăi, cu condiții bune pentru trai, care corespunde tuturor normelor sanitaro-igienice. Astfel, sunt create condiții favorabile pentru creșterea și dezvoltarea copiilor.

Referitor la atașamentul părinților față de copil, e de reținut că tatăl și mama sunt persoane importante de atașament, care au rol decisiv în dezvoltarea emoțională și socială a copilului, atât timp cât calitatea interacțiunilor lor va condiționa calitatea relațiilor sociale. Interesul superior al copilului reclamă menținerea acestuia cât mai mult timp într-un mediu familial normal și echilibrat în prezența ambilor părinți pentru că riscul ruperii echilibrului sufletesc al acestuia este foarte mare odată cu încredințarea sa unuia sau altuia dintre părinți, de aceea după separarea părinților menținerea și încurajarea relației copilului cu părintele cu care minorul nu locuiește în mod statornic, devine vitală pentru dezvoltarea sa morală normală. Interesul superior al copilului, în general, este legat de posibilitatea de a putea accesa nelimitat pe ambii părinți pentru a putea dezvolta relații echilibrate și armonioase cu ambii părinți. Relațiile personale trebuie să se realizeze neîngrădit, restrângerea acestora fiind necesară numai în condiții deosebite pentru protejarea copilului.

Cu referire la acest criteriu, se constată că mama interacționează mai mult cu copilul, îi cunoaște în detaliu necesitățile copilului și își exercită cu responsabilitate obligațiunile de părinte. Mai mult, reclamanta are grijă de copilul minor.

În aceste circumstanțe de fapt și datorită faptului că tatăl este de acord, instanța justifică obiectiv și rezonabil faptul că copilul minor să fie încredințat mamei ţinând cont de interesele acestuia și de faptul că mama este implicată în îngrijirea acestuia și cunoaște bine nevoile de îngrijire, creștere și educare a acestuia la moment. Aşadar, instanţa de judecată consideră oportun determinarea domiciliului copilului minor ***** Sabrina, a.n.*****7.***** cu mama ***** Natalia, a.n.1*****.

Totodată, instanța de judecată reține că părintele căruia nu i-a fost încredințat copilul spre creștere și educare, păstrează dreptul de a avea legături cu acesta, precum și de a veghea la creșterea, educarea, învățătura și pregătirea lui. Acest drept fundamental este consacrat de art.8 CEDO, conform căruia contactele reciproc acceptate ale copilului cu părintele său constituie un element fundamental al vieții de familie, chiar dacă relația dintre părinți s-a rupt.

Conform art.58 Codul Familiei, *părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat. Drepturile şi obligaţiile părinţilor, cu excepţiile prevăzute de prezentul cod, încetează din momentul atingerii majoratului sau obţinerii capacităţii depline de exerciţiu de către copil.*

Conform dispozițiilor art.74 din Codul Familiei, *părinţii sunt obligaţi să-şi întreţină copiii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material. Modul de plată*

*a pensiei de întreţinere se determină în baza unui contract încheiat între părinţi sau între părinţi şi copilul major inapt de muncă. Dacă lipseşte un atare contract şi părinţii nu participă la întreţinerea copiilor, pensia de întreţinere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinţi, a tutorelui copilului sau a autorităţii tutelare.*

Instanța de judecată a constatat că între părțile la proces nu există un acord referitor la întreținerea copilului minor, fapt ce determină ca instanța de judecată să stabilească cuantumul pensiei pentru întreținerea copiilor minori.

Este de menționat că părinţii sunt obligaţi să-şi întreţină copiii minori. Această obligaţie ocupă, prin finalitatea sa, un loc central în cadrul raporturilor patrimoniale dintre părinţi şi copii, întrucât ea a fost instituită în special pentru a asigura bune condiţii materiale de creştere şi de educare a minorilor. Obligaţia de întreţinere a copiilor minori de către părinţi este o obligaţie primordială a membrilor de familie între care pot exista anumite raporturi de întreţinere. Dacă întreţinerea nu se plăteşte în mod benevol şi nici nu există un contract privind plata întreţinerii pentru copii, pensia de întreţinere se încasează în baza unei hotărâri judecătoreşti. În temeiul acesteia, debitorii obligaţiei de întreţinere vor fi obligaţi să ofere copiilor întreținerea necesară.

Totodată, la soluționarea litigiilor cu privire la încasarea pensiei de întreținere a minorului, instanţele de judecată urmează a ţine cont de principiul interesului superior al copilului, consacrat la art.9 din Convenţia cu privire la drepturile copilului, la care Republica Moldova este parte, de menținerea echilibrului drepturilor ambilor părinţi care nu se află în relaţie de căsătorie, precum şi de proporționalitatea cuantumului pensiei de întreţinere pentru fiecare copil în parte.

Potrivit art.76 Codul Familiei, ***în cazurile cînd părintele care datorează întreţinere copilului său*** *are un salariu şi/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primeşte salariu şi/sau alte venituri, total sau parţial, în natură, ori nu are un salariu şi/sau alte venituri, precum şi în alte cazuri cînd, din anumite motive, încasarea pensiei de întreţinere, sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanţial interesele uneia dintre părţi,* ***instanţa judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreţinere într-o sumă bănească fixă plătită lunar*** *sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă şi sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri conform art.75.* ***Cuantumul sumei băneşti fixe încasate în conformitate cu alin.(1) se determină de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părţilor, de alte circumstanţe importante şi păstrîndu-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.***

Potrivit dispozițiilor art.118 alin.(1) CPC, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.*

Reieșind din circumstanțele speței în cauză și motivele invocate în cererea de chemare în judecată, pârâtul ca părinte este obligat să-şi întreţină copiii minori, iar datorită faptului că

reclamanta susține că pârâtul are salariu, dar și alte surse neoficiale, însă fără careva probe în acest sens, încasarea pensiei de întreținere poate fi stabilită într-o sumă fixă.

Concomitent, instanța subliniază, că la stabilirea cuantumului pensiei de întreținere în mărime fixă sunt luate în considerație și alte circumstanțe decât starea materială a părinților și anume necesitățile de care are nevoie copilul minor. În acest sens, se atrage atenția că în ședința de judecată din 01.02.2024, la întrebarea instanței, reclamanta a indicat că mai mult de 2000 lei pentru copil nu se cheltuie, motiv pentru care suma de 4000 lei este una suficientă pentru întreținerea copilului minor, dintre care 2000 lei un părinte și 2000 lei alt părinte.

În acord cu concluziile expuse mai sus, instanța de judecată consideră că este întemeiată cerința reclamantei cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copilului minor și urmează a fi admisă parțial, prin stabilirea în sarcina lui ***** Veaceslav a obligației lunare de achitare a unei pensii de întreținere în mărime de 2000 lei, începând cu data depunerii acțiunii –29.06.2023, până la atingerea majoratului copilului minor, în conformitate cu prevederile art.98 alin.(2) Codul Familiei.

Cu referire la pretenția privind compensarea cheltuielilor de judecată, se rețin prevederile art.82 CPC, care stipulează că *cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a pricinii.*

Potrivit art.85 alin.(1) lit.a) CPC, *de taxă de stat pentru judecarea cauzelor civile se scutesc reclamanţii în acţiunile de încasare a pensiei de întreţinere.*

Conform art.87 alin.(1) lit.c) CPC, *valoarea acţiunii se determină din suma totală a obligaţiilor de plată pe un an-în acţiunile pentru plata pensiei de întreţinere.*

Astfel, ținând cont de faptul că reclamanta a fost scutită prin efectul legii de la plata taxei de stat la înaintarea acțiunii cu privire la încasarea pensiei de întreținere și datorită faptului că această pretenție a fost admisă în folosul reclamantei, instanța va încasa din contul lui ***** Veaceslav în beneficiul statului suma în mărime de 1200 lei, cu titlu de taxă de stat pentru pretenția încasării pensiei de întreținere.

În conformitate cu art.94 alin.(1) CPC, *instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut câştig de cauză toate cheltuielile de judecată.*

Prin chitanța anexată se confirmă achitarea taxei de stat a sumei de 100 lei pentru pretenția de stabilire a domiciliului copilului minor, care urmează a fi încasată de la pârât în beneficiul reclamantei (f.d.1A).

Conform dispozițiilor art.96 alin.(1) și alin.(2) CPC, *instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut cîştig de cauză cheltuielile ei de asistenta juridică, **în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile**. Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut cîştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.*

În ședința de judecată, reclamanta a fost reprezentată de avocatul în baza mandatului din 26.06.2023, Culeac-Reul Natalia. Potrivit bonului de plată din 12.09.2023, reclamanta a achitat suma de 6000 lei pentru serviciile de asistență juridică (f.d.63).

Ținând cont de criteriile stabilite de lege și că prezenta acțiune nu este complexă, nu ridică dificultăți juridice și nu necesită o studiere amănunțită a legislației și a jurisprudenței, iar acțiunea a fost admisă parțial, suma de 3000 lei din 6000 lei este rezonabilă a fi încasată de la pârât cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

În rest, acțiunea se respinge ca neîntemeiată.

în conformitate cu prevederile art.art.236-241 CPC RM, instanţa de judecată

**h o t ă r ă ș t e :**

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de ***** Natalia către ***** Veaceslav cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere.

Se stabilește domiciliul copilului minor ***** Sabrina, a.n.*****7.***** cu mama ***** Natalia, a.n.1*****, IDNP *****.

Se încasează de la ***** Veaceslav în folosul lui ***** Natalia, lunar pensia pentru întreţinerea copilului minor ***** Sabrina a.n.*****7.***** în mărime de 2000 lei, începând cu data depunerii acțiunii–29.06.2023, până la atingerea majoratului copilului minor.

Hotărârea în partea încasării pensiei de întreţinere se execută imediat.

Se încasează de la ***** Veaceslav în beneficiul ***** Natalia suma de 3100 lei ca cheltuieli de judecată.

În rest acțiunea se respinge.

Se încasează de la ***** Veaceslav în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 1200 lei (o mie două sute lei).

Hotărârea cu drept de atac la Curtea de Apel Chişinău în termen de 30 zile de la pronunţarea hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Centru).

**Președintele ședinței,**

**judecător** **V. Jomiru-Niculiță**